

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

SAYI : B 14 0 HKM 0 00 00 01/TA-131-
KONU: Soru Önergesi

27.10.04-003427

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ:** a) Başkanlığınızın 01.10.2004 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02/-3602-7308/23525 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 05.10.2004 tarihli ve KKG.0.12./106-379-34/4693 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN'in 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 81 inci maddesi son fıkrası ile ilgili olarak, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesini cevaplandırmak üzere Sayın Başbakan tarafından görevlendirilmiş bulunmaktayım. İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN'in soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda cevaplandırılmıştır.

Bilindiği üzere; 18.06.1997 tarih ve 4276 sayılı Kanun ile 5590 sayılı Kanunda ve diğer meslek örgütlerinin kanunlarında, 23.07.1995 tarih 4121 sayılı Anayasayı değiştiren Kanununla getirilen değişikliklere paralel değişiklikler yapılmıştır. Anayasanın 4121 sayılı Kanunla değişik 135 inci maddesine göre kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları amaçları dışında faaliyette bulunamamakta, amaçları dışında faaliyet gösterenlerin ise sorumlu organlarının görevine kanunun belirlediği makamın ve Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine, mahkeme kararıyla son verilebilmekte ve yerlerine yenileri seçilebilmekte; ancak, Anayasada sayılan bazı nedenlerin varlığı halinde, gecikmesinde sakınca varsa meslek kuruluşu ya da üst kuruluşları, kanunun yetkilendirdiği yönetsel makamca faaliyetten men edilmekte ve men kararı 24 saat içinde yargıcın onayına sunulmakta, yargıç kararını 48 saat içinde açıklamaz ise yönetsel karar kendiliğinden yürürlükten kalkmaktadır.

Anayasanın çizmiş olduğu bu çerçeve içinde;

1. Anayasanın 135 inci maddesinde yapılan değişikliğe karşın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları yönünden, hala bir kısım kısıtlamalara ihtiyaç bulunduğu bunun nedenlerini ise; devletin bu kuruluşlar üzerindeki idari ve mali vesayeti ile bu kuruluşlara bazı kamu görevlerinin verilmesi, amaçları dışında faaliyette bulunma yasağı ve henüz ülkemizde demokrasi bilincinin yeterince gelişmemiş olması oluşturmaktadır.

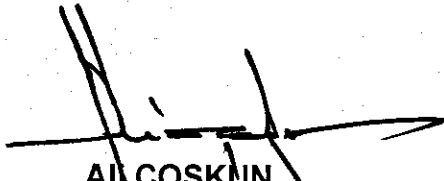
Meslek örgütlerinin organlarında görev alan gerçek kişiler çoğu zaman bu görevlerini yerine getirirken siyasi görüşlerinin etkisinde kalmakta ve tarafsızlığını

yitirmekte, buna bağılı olarak da oda, borsa veya Birlik işlerini yürütürken siyasi mülhazalarla hareket edebilmektedirler. Kanunun 81 inci maddesi son fıkrası bu endişeleri gidermeye yöneliktir.

Kanunun 81 inci maddesi son fıkrası düzenlemesi; oda borsa ve Birlik organlarında görev alanların Milletvekili, Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi üyeliğine ve siyasi parti organlarına aday olmalarını ve seçilmelerini engellemekte, seçildikten sonra görevlerinin sona ereceğini düzenlemektedir. Dolayısıyla seçilme hakkının kısıtlanmasından söz etmek mümkün değildir.

2. Bakanlığımca hazırlanan tasarıda başlangıçta böyle bir düzenleme yer almamıştır. Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabi Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunca oluşturulan alt komisyon tarafından maddeye ilave edilmiş, Komisyonca ve Türkiye Büyük Millet Meclisince de bu değişiklik benimsenmiştir. Alt Komisyon çalışmaları esnasında, Milletvekillerine herhangi bir kişi ya da kuruluş tarafından baskı yapıldığına ya da yönlendirmede bulunulduğuna tanık olunmamış ve bu ilave tamamiyle Milletvekillerinin serbest iradeleriyle yapılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

ALI COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı